

Sorsigvej 35
6760 Ribe
Telefon: +45 7221 8899
Mail: info@fstyr.dk
www.fstyr.dk

Sagsnr.: TS21100-00026
Senest opdateret: Januar 2018

Vejledning om undtagelser fra køre- og hviletidsforordningen

Indhold

Indledning	3
Kapitel 1. Generelt om køre- og hviletidsforordningen og undtagelserne	4
1.1. Køre- og hviletidsforordningens anvendelsesområde.....	4
1.2. Hvilke former for vejtransport er omfattet.....	4
1.3. Krav til kørsel, der er omfattet af køre- og hviletidsforordningen.....	6
1.4. Førerens registrering af undtaget-kørsel.....	6
1.5. Generelt om undtagelser fra køre- og hviletidsbestemmelserne.....	7
Kapitel 2. Gennemgang og fortolkning af EU-undtagelserne	10
2.1 Artikel 3, litra a:.....	10
2.2 Artikel 3, litra aa:.....	11
2.3. Artikel 3, litra b:.....	13
2.4. Artikel 3, litra c:.....	14
2.5 Artikel 3, litra d:.....	15
2.6. Artikel 3, litra e:.....	16
2.7. Artikel 3, litra f:.....	16
2.8. Artikel 3, litra g:.....	17
2.9 Artikel 3, litra h:.....	19
2.10. Artikel 3, litra i:.....	20
Kapitel 3. Gennemgang og fortolkning af de nationale undtagelser	22
3.1. § 2, litra a:.....	22
3.2. § 2, litra b:.....	23
3.3 § 2, litra c:.....	24
3.4. § 2, litra d:.....	25
3.5. § 2, litra e:.....	26
3.6. § 2, litra f:.....	27
3.7. § 2, litra g:.....	28
3.8. § 2, litra h:.....	28
3.9. § 2, litra i:.....	33
3.10. § 2, litra j:.....	34
3.11. § 2, litra k:.....	35
3.12 § 2, litra l:.....	36
3.13 § 2, litra m:.....	36
3.14 § 2, litra n:.....	36
3.15 § 2, litra o:.....	37
3.16. § 2, litra p:.....	38

Indledning

Køre- og hviletidsforordningen¹ trådte i kraft den 11. april 2007.

Køre- og hviletidsbestemmelserne har til formål at forbedre færdselssikkerheden og arbejdsvilkårene for førerne samt at harmonisere konkurrencevilkårene inden for erhvervet.

Af køre- og hviletidsforordningens artikel 3 fremgår, at vejtransport med en række nærmere anførte køretøjer er undtaget fra forordningens regler. Disse undtagelser kaldes i det følgende EU-undtagelser.

Af køre- og hviletidsforordningens artikel 13 fremgår en række transporter, der udføres ved hjælp af nærmere angivne køretøjer, som medlemsstaterne nationalt kan undtage fra forordningen. De nationalt gældende undtagelser fremgår af § 2 i køre- og hviletidsbekendtgørelsen².

Disse undtagelser kaldes i det følgende nationale undtagelser.

De nationale undtagelser omfatter kun national kørsel, dvs. kørsel der foregår inden for Danmarks grænser.

I overensstemmelse med EU-domstolens tilkendegivelser skal undtagelserne i køre- og hviletidsforordningen fortolkes indskrænkende for at efterkomme målsætningerne med forordningen.

Denne vejledning er udarbejdet med henblik på at angive en ramme for forståelsen af rækkevidden af de enkelte undtagelsesbestemmelser.

Kapitel 1 indeholder en generel beskrivelse af køre- og hviletidsforordningen og undtagelserne.

Kapitel 2 og 3 indeholder en gennemgang af de enkelte undtagelsesbestemmelser og angivelse af, hvordan disse efter Færdselsstyrelsens opfattelse skal fortolkes. Den endelige fastlæggelse af fortolkningen hører under domstolene, herunder EU-domstolen.

Sagsområdet for bl.a. køre- og hviletidsreglerne er efter valget i 2015 formelt ressortoverført til Trafik- og Byggestyrelsen, og senere pr. 1. februar 2016 til Færdselsstyrelsen, som er en del af Trafik- og Byggestyrelsen.

Rigspolitiets tidligere "Vejledning om undtagelser fra køre- og hviletidsforordningen", der har været anvendt i såvel vej- som virksomhedskontrol, er i efteråret 2016 overgået til Færdselsstyrelsen.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 561/2006 af 15. marts 2006 om harmonisering af visse sociale bestemmelser inden for vejtransport og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 og (EF) nr. 2135/98 samt ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 3820/85.

² Bekendtgørelse nr. 328 af 28. marts 2007 om køre- og hviletidsbestemmelserne i vejtransport med senere ændringer.

Færdselsstyrelsen vil fortsætte ajourføringen af vejledningen i takt med, at der modtages nye fortolkningsbidrag til undtagelserne, herunder fra EU-Kommissionen, EU-Domstolen og de danske domstole.

Kapitel 1. Generelt om køre- og hviletidsforordningen og undtagelserne

1.1. Køre- og hviletidsforordningens anvendelsesområde

Køre- og hviletidsforordningen gælder for vejtransport, der udføres enten udelukkende inden for Fællesskabet eller mellem Fællesskabet, Schweiz og de lande, der deltager i aftalen om Det europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (Island, Liechtenstein og Norge).

1.2. Hvilke former for vejtransport er omfattet

Af artikel 2 i køre- og hviletidsforordningen fremgår, at forordningen gælder for følgende former for vejtransport:

- a. godstransport med et køretøj, hvis største tilladte totalvægt inklusive påhængsvogn eller sættevogn overstiger 3,5 tons.
- b. personbefordring med et køretøj, der er konstrueret eller permanent indrettet til at befordre mere end 9 personer, inklusive føreren, og er beregnet til dette formål.

Køretøjer, der falder uden for de anførte kategorier, er ikke omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Hvis et specialkøretøj er permanent indrettet til andre formål end gods- eller personbefordring, er det således ikke omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne. Som et eksempel på et køretøj, der permanent er indrettet til et andet formål end godstransport, kan nævnes et specialkøretøj med påmonteret lift, der er en integreret del af køretøjet, og hvor køretøjet ikke kan medbringe gods.

Der kan forekomme situationer, hvor der i et specialkøretøj, der er permanent indrettet til andre formål end gods- eller personbefordring, medtages personer, der ikke skal føre køretøjet, men skal assistere med den arbejdsopgave, som køretøjet skal udføre. Der er efter Færdselsstyrelsens opfattelse ikke noget til hinder for, at personer ud over føreren medtages i køretøjet, såfremt disse skal udføre arbejde i forbindelse med køretøjets specialfunktion, og de lovligt kan medtages i køretøjet.

En sættevognstrækker vil som udgangspunkt - ud fra en vurdering af køretøjets indretning - altid være indrettet til godstransport og dermed omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne. Den konkrete transport kan dog være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, jf. kapitel 2 og 3 nedenfor. Som et eksempel kan nævnes, at hvis en sættevognstrækker trækker et specialkøretøj, der er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, vil hele vogntoget være undtaget. Tilsvarende gælder, hvis en sættevognstrækker udfører godstransport med en sættevogn, der kun er læsset med gods, der er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Såfremt der kobles en påhængsvogn til et specialkøretøj, der ikke er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, og påhængsvognen medfører udstyr, der er nødvendigt til brug for den funktion, som specialkøretøjet skal udføre, er hele vogntoget undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Hvis påhængsvognen medfører gods, der ikke er nødvendigt til brug for specialkøretøjets funktion, er hele vogntoget omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Særligt for så vidt angår kørsel i tom stand ("tomkørsel") til eller fra en transport, som er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, er det Færdselsstyrelsens opfattelse, at nødvendig "tomkørsel" til og fra en "undtaget-kørsel" ikke er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Ad artikel 2, stk. 1, litra a:

Det fremgår af artikel 2, stk. 1, litra a, at godstransport, der udføres med et køretøj, hvis største tilladte totalvægt inklusive påhængsvogn eller sættevogn overstiger 3,5 tons, er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Den største tilladte totalvægt fremgår af registreringsattesten.

Afgrænsningen betyder, at kørsel med et køretøj f.eks. en varebil med en påhængsvogn i tom eller lastet stand, hvor den samlede tilladte totalvægt for vogntoget overstiger 3,5 tons, er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Ad artikel 2, stk. 1, litra b:

Det fremgår af artikel 2, stk. 1, litra b, at personbefordring, der udføres med et køretøj, der er konstrueret eller permanent indrettet til at befordre mere end 9 personer, inklusive føreren, og er beregnet til dette formål, er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Af køretøjets registreringsattest fremgår, om køretøjet er registreret som "almindelig personbil" eller "stor personbil".

Et køretøj, der er registreret som "almindelig personbil", er indrettet til at benyttes til befordring af højst ni personer, føreren medregnet. Køretøjet er i så fald ikke omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Et køretøj, der er registreret som "stor personbil", er indrettet til at benyttes til befordring af flere end ni personer føreren medregnet. Køretøjet kan være godkendt til at udføre kørsel i flere udgaver afhængig af køretøjets indretning med hensyn til siddepladser. Køretøjet kan således være godkendt i en udførelse med f.eks. 12 siddepladser inkl. føreren og i en nedstolet udførelse med 8 siddepladser i form af plads til 7 kørestole (siddepladser) og føreren.

Hvis køretøjet er registreret som "stor personbil", er det som udgangspunkt omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, uanset om køretøjet måtte være godkendt i flere udførelser, herunder til en "nedstolet" version til befordring af færre end 9 personer, inklusive føreren, og uanset om kørslen udføres i den nedstoledede version.

Køretøjer med mellem 10 og 17 siddepladser (registreret som stor personbil), der udelukkende anvendes til ikke-erhvervsmæssig personbefordring og rent privat kørsel i Danmark, er nationalt undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Der henvises til kapitel 3 vedrørende gennemgang af § 2, litra i, i køre- og hviletidsbekendtgørelsen, jf. artikel 13, stk.1, litra i, i køre- og hviletidsforordningen.

1.3. Krav til kørsel, der er omfattet af køre- og hviletidsforordningen

Når transport af gods eller personer er omfattet af køre- og hviletidsforordningen, skal føreren af køretøjet under kørslen anvende takograf (kontrolapparat) og overholde reglerne om køretid, pauser og hviletid i forordningens artikel 6-9. Reglerne for anvendelse af takograf fremgår af takografforordningen³.

Hvis en transport er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne (undtaget-kørsel), skal føreren som udgangspunkt ikke anvende takografen under transporten. Føreren skal dog anvende takografen, såfremt føreren i en daglig arbejdsperiode både udfører kørsel, der er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, og kørsel der er undtaget. I sådanne tilfælde skal undtaget-kørslen registreres som "andet arbejde", se afsnit 1.4. nedenfor.

1.4. Førerens registrering af undtaget-kørsel

Føreren skal i visse tilfælde registrere "undtaget-kørsel" som "andet arbejde".

Hvis føreren i en daglig arbejdsperiode dels udfører kørsel, der er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, dels udfører kørsel, der er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, skal "undtaget-kørslen" registreres som "andet arbejde". Registreringen foretages på diagramarket, hvis der anvendes en analog takograf, eller i den digitale takograf og på førerkortet, hvis der anvendes digital takograf.

Som et eksempel kan nævnes, at et specialkøretøj udfører vejhjælp inden for en radius af 100 km fra hjemstedet, jf. artikel 3, litra f. Inden for en daglig arbejdsperiode udføres f.eks. tre transporter, der opfylder betingelserne i artikel 3, litra f, for at være "undtaget-kørsel". Derefter udføres en transport, der rækker ud over en radius på 100 km. Den transport, der rækker ud over en radius på 100 km, er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne og skal registreres i overensstemmelse hermed som køretid ved anvendelse af takograf og diagramark/førerkort. Da der i arbejdsperioden både udføres kørsel, der er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, og kørsel, der er undtaget, skal de forudgående tre transporter, der er udført som "undtaget-kørsel", registreres som "andet arbejde".

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 164/2014 af 4. februar 2014 om takografer inden for vejtransport, om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 561/2006 om harmonisering af visse sociale bestemmelser inden for vejtransport.

Hvis der i en daglig arbejdsperiode kun udføres "undtaget-kørsel", er der ikke krav om registrering af tidsgrupper ved brug af takograf i henhold til køre- og hviletidsbestemmelserne.

Der henvises til Rigspolitiets "Forskrifter for brug af kontrolapparater", afsnit 1.1.5. om manuel registrering af tidsgrupper ved brug af den analoge takograf og afsnit 2.1.3. om manuel registrering af tidsgrupper ved brug af den digitale takograf. Forskrifterne kan findes på www.politi.dk.

En daglig arbejdsperiode begynder på det tidspunkt, hvor føreren aktiverer takografen efter en daglig eller ugentlig hviletid på mindst ni sammenhængende timer, og den slutter ved begyndelsen af en daglig eller en ugentlig hviletid på mindst ni sammenhængende timer.

1.5. Generelt om undtagelser fra køre- og hviletidsbestemmelserne

Af artikel 3 i køre- og hviletidsforordningen fremgår, at vejtransport med en række nærmere anførte køretøjer er undtaget fra forordningens regler. Disse undtagelser kaldes i det følgende EU-undtagelser og er anført nedenfor under afsnit 1.5.1.

Af forordningens artikel 13 fremgår det desuden, at medlemsstaterne nationalt kan undtage transport, der udføres ved hjælp af en række nærmere anførte køretøjer. De nationale undtagelser fremgår af § 2 i køre- og hviletidsbekendtgørelsen. Disse undtagelser kaldes i det følgende nationale undtagelser og er anført nedenfor under afsnit 1.5.2.

I kapitel 2 og 3 gennemgås og fortolkes undtagelsesbestemmelserne.

Da såvel EU-undtagelsesbestemmelserne som de nationale undtagelsesbestemmelser er fastsat i køre- og hviletidsforordningen, der er umiddelbart gældende i Danmark, kan der ikke meddeles dispensation fra forordningen eller fastsættes andre undtagelser i national lovgivning.

Dog fremgår det af artikel 14 i køre- og hviletidsforordningen og artikel 3, stk. 3, i takografforordningen, at medlemsstaterne i nødstilfælde eller under ekstraordinære omstændigheder kan tillade, at transporter undtages fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Kompetencen til at træffe afgørelser efter artikel 14 henhører under Færdselsstyrelsen. Bestemmelsen er efter sit indhold forbeholdt ganske særlige situationer, som f.eks. naturkatastrofer.

1.5.1. EU-undtagelser, køre- og hviletidsforordningens artikel 3

De undtagelser, der gælder generelt for kørsel i samtlige EU-lande og i Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz, er følgende:

- a) Køretøjer, der benyttes til rutekørsel med personer, såfremt rutens længde ikke overstiger 50 km.
- aa) Køretøjer eller kombinationer af køretøjer med en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons, der benyttes til transport af materiel, udstyr eller maskiner, som føreren benytter til udøvelsen

af sit erhverv, og som kun benyttes inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted, dog kun på den betingelse, at kørslen af køretøjet ikke er førerens hovedaktivitet.

- b) Køretøjer, hvis højeste tilladte hastighed ikke overstiger 40 km i timen.
- c) Køretøjer, der ejes eller lejes uden fører af de væbnede styrker, civilforsvaret, brandvæsenet og ordensmagten, såfremt transporten sker som led i disse tjenesters funktioner og er under deres kontrol.
- d) Køretøjer, herunder køretøjer, der anvendes til ikke-kommerciel transport af nødhjælp, i katastrofetilfælde eller under redningsoperationer.
- e) Specialkøretøjer, der anvendes til lægelige opgaver.
- f) Specialkøretøjer til vejhjælp inden for en radius af 100 km fra deres hjemsted.
- g) Køretøjer, der prøvekøres på veje med henblik på teknisk udvikling, reparation eller vedligeholdelse, og nye eller ombyggede køretøjer, som endnu ikke er taget i brug.
- h) Køretøjer eller en kombination af køretøjer med en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons, der benyttes til ikke-erhvervsmæssig varetransport.
- i) Erhvervskøretøjer, der har veteranbilstatus i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor der køres i dem, og som anvendes til ikkeerhvervsmæssig personbefordring eller godstransport.

1.5.2. Nationale undtagelser, der er fastsat i køre- og hviletidsbekendtgørelsens § 2

De undtagelser, der gælder for kørsel i Danmark, er følgende:

- a) Køretøjer, som offentlige myndigheder ejer eller lejer uden fører for at udføre vejtransporttjenester, som ikke konkurrerer med tjenester, der udføres af private transportvirksomheder.
- b) Køretøjer, som landbrugs-, gartneri-, skovbrugs-, opdræts- og fiskerivirksomheder anvender eller lejer uden fører til som led i deres egen erhvervsmæssige virksomhed at udføre godstransport inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted.
- c) Landbrugs- og skovbrugstrækkere, der benyttes til landbrugs- og skovbrugsaktiviteter, inden for en radius af 100 km fra hjemstedet for den virksomhed, som ejer, lejer eller leaser køretøjet.
- d) Køretøjer eller en kombination af køretøjer med en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons, som benyttes af befordringspligtige virksomheder, jf. definitionen i artikel 2, nr. 13), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/67/EF af 15. december 1997 om fælles regler for udvikling af Fællesskabets indre marked for

posttjenester og forbedring af disse tjenesters kvalitet, til at omdele forsendelser som led i befordringspligten.

Disse køretøjer må kun benyttes inden for en radius af 100 kilometer fra virksomhedens hjemsted og på den betingelse, at kørslen af køretøjerne ikke er førerens hovedaktivitet.

- e) Køretøjer, der udelukkende anvendes på øer med et areal på højst 2.300 km², som ikke er forbundet med resten af landet med en bro, et vadested eller en tunnel med adgang for motorkøretøjer.
- f) Køretøjer, som anvendes til godstransport inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted og fremdrives ved hjælp af naturgas eller flydende gas eller elektricitet, og hvis største tilladte totalvægt inklusive en påhængsvogn eller sættevogn ikke overstiger 7,5 tons.
- g) Køretøjer, der anvendes til køreundervisning og køreprøve med henblik på erhvervelse af et kørekort eller et kvalifikationsbevis, forudsat at de ikke anvendes til erhvervmæssig godstransport eller personbefordring.
- h) Køretøjer, der benyttes i forbindelse med kloakering, beskyttelse mod oversvømmelse, vedligeholdelse af vand-, gas- og elforsyning, vedligeholdelse og kontrol af veje, husstandsindsamling af husholdningsaffald og bortskaffelse heraf, telegraf- og telefонтjenester, radio- og fjernsynstransmission samt pejling af radio- eller tv-sendere eller modtagere.
- i) Køretøjer med mellem 10 og 17 siddepladser (registreret som stor personbil), der udelukkende benyttes til ikke-erhvervmæssig personbefordring (ikke-erhvervmæssig personbefordring og rent privat kørsel).
- j) Specialkøretøjer, der benyttes til transport af cirkus- og tivoliudstyr.
- k) Specialindrettede mobile projektkøretøjer, hvis hovedformål er anvendelse som undervisningslokale, når de holder stille.
- l) Køretøjer, der anvendes til indsamling af mælk fra gårde og transport tilbage til gårde af mælkebeholdere eller mælkeprodukter til foderbrug.
- m) Specialkøretøjer, der transporterer penge og/eller værdigenstande.
- n) Køretøjer, der anvendes til transport af slagteaffald eller dyrekroppe, som ikke er bestemt til konsum.
- o) Køretøjer, der udelukkende anvendes på veje inden for trafikknudepunkter som f.eks. havne, intermodale havne og jernbaneterminaler.
- p) Køretøjer, der anvendes til transport af levende dyr fra gårde til lokale markeder og omvendt eller fra markeder til lokale slagterier inden for en radius på op til 100 km.

Kapitel 2. Gennemgang og fortolkning af EU-undtagelserne

Nedenfor gennemgås de EU-undtagelser, der er fastsat i køre- og hviletidsforordningens artikel 3. Under hver undtagelse er anført, hvorledes bestemmelsen efter Færdselsstyrelsens opfattelse skal fortolkes.

2.1 Artikel 3, litra a:

Ordlyd:

a) køretøjer, der benyttes til rutekørsel med personer, såfremt rutens længde ikke overstiger 50 km.

Fortolkning:

Af artikel 4, litra n, i køre- og hviletidsforordningen fremgår, at ved "rutekørsel med personer" forstås indenlandsk og international personbefordring som defineret i artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 684/92 af 16. marts 1992 om fælles regler for international personbefordring med bus. Forordning nr. 684/92 er nu afløst af forordning nr. 1073/2009. Henvisningen må derfor forstås som en henvisning til forordning nr. 1073/2009. Definitionen for rutekørsel er dog i det væsentlige uændret.

Det fremgår af forordning nr. 1073/2009 artikel 2, nr. 2, at rutekørsel er defineret som: "personbefordring efter faste tidsintervaller og i en bestemt trafikforbindelse, hvor på- og afstigning kan ske ved forud fastsatte stoppesteder".

Af forordningens artikel 2, nr. 3, fremgår endvidere, at speciel rutekørsel er defineret som: "rutekørsel, uanset hvem der organiserer befordringen, af bestemte kategorier af passagerer, hvorved andre passagerer udelukkes". Der henvises til den pågældende forordning.

Uanset hvilken type rutekørsel, der er tale om, opgøres rutens længde som det antal kilometer, der faktisk er kørt ifølge kilometertælleren mellem rutens endestationer, der er anført som sådan i køreplanen, og som udgør rutens startsted og slutsted. Det er denne strækning, der ikke må overstige 50 km.

Kørsel på ruten fra slutsted og tilbage til startstedet regnes ikke med i rutens længde under forudsætning af, at ruten helt overvejende er den samme. Hvis der er afvigelser i ruteføringen på udtur og hjemtur, er det den længste af disse strækninger, der er afgørende ved opgørelse af rutens længde.

I forbindelse med udførelse af rutekørsel er den nødvendige kørsel med bussen fra garage eller holdeplads til rutens startsted og omvendt undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, såfremt bussen kører uden passagerer.

Det er et krav, at ruten fremtræder som en selvstændig rute i køreplaner og lignende.

Hvis to eller flere ruter, der hver er på indtil 50 km, køres i forlængelse af hinanden, og kørslen har karakter af at være den samme rute,

således at der i praksis blot sker en "omskiltning" af bussen, vil kørslen efter Færdselsstyrelsens opfattelse være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne. Der vil ved vurdering heraf især blive lagt vægt på, om der er tale om samme bus, samme fører og samme passagerer, og om kørslen som sådan efter køreplanen er planlagt som én rute.

For så vidt angår kørsel, der alene finder sted på dele af den strækning, der ifølge køreplanen udgør den samlede rute, så vil det altid bero på en konkret vurdering, hvorvidt kørslen vil kunne anses som en så selvstændig kørsel, at den i sig selv kan karakteriseres som en selvstændig rute.

Som et eksempel på, hvornår kørsel på dele af en rute kan antages at udgøre en selvstændig rute, kan nævnes kørsel med indsatte ekstrabusser i myldretiden (dublering), som finder sted dagligt efter en fast køreplan og efter et fast mønster på en del af en rute. En sådan kørsel vil efter Færdselsstyrelsens opfattelse kunne anses for at udgøre en så selvstændig kørsel, at den i sig selv kan karakteriseres som en selvstændig rute. Overstiger ruten, som ekstrabusserne kører, ikke 50 km, vil kørslen således være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Tilsvarende betragtninger vil kunne gøre sig gældende for så vidt angår pendlerruter.

I andre tilfælde, hvor en kørsel påbegyndes på en station på ruten, som ifølge køreplanen ikke er en af rutens endestationer, vil kørslen frem til endestationen efter Færdselsstyrelsens opfattelse derimod ikke kunne anses for en så selvstændig kørsel, at den i sig selv kan karakteriseres som en selvstændig rute.

Tilsvarende betragtninger gør sig gældende, hvor en kørsel afsluttes på en station på ruten, som ikke ifølge køreplanen er en af rutens endestationer. Kørslen på sådanne "delstrækninger" vil således være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, hvis rutens samlede længde mellem de to endestationer (rutens endestationer ifølge køreplanen) overstiger 50 km.

2.2 Artikel 3, litra aa:

Ordlyd:

aa) Køretøjer eller kombinationer af køretøjer med en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons, der benyttes til transport af materiel, udstyr eller maskiner, som føreren benytter til udøvelsen af sit erhverv, og som kun benyttes inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted, dog kun på den betingelse, at kørslen af køretøjet ikke er førerens hovedaktivitet.

Fortolkning:

Det er et krav, at køretøjet eller den kombination af køretøjer, der anvendes, har en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons.

Den største tilladte totalvægt fremgår af køretøjets/køretøjernes registreringsattest. Hvis den største tilladte totalvægt for køretøjet

inklusive påhængsvogn eller sættevogn overstiger 7,5 tons, er køretøjet omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Undtagelsen vedrører køretøjer "som benyttes". Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at ordet "benyttes", som i den engelske forordningstekst er "used", skal forstås som "anvendes", og at der må stilles krav om, at virksomheden, der er nævnt i bestemmelsens 2. led, skal eje eller leje køretøjet uden fører. Virksomheden skal derfor være registreret som bruger af køretøjet og skal have føreren ansat.

Bestemmelsen vedrører køretøjer (med en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons), der anvendes af virksomheder, der skal udføre andet arbejde end transportarbejde, og som til brug for førerens udførelse af arbejdet er nødt til at transportere materiel, udstyr eller maskiner. Der vil typisk være tale om værktøj, redskaber, materialer eller reservedele, som skal anvendes af føreren i forbindelse med det arbejde, som virksomheden skal udføre.

Materiel

For at falde ind under begrebet "materiel" skal der være tale om gods, der enten skal bearbejdes eller omdannes, eller på anden måde er nødvendigt for udførelsen af førerens arbejde (førerens hovedaktivitet).

Det, der kommer i betragtning, er altså alt gods, som føreren benytter ved udførelsen af sit erhverv; f.eks. redskaber, værktøj, materialer og reservedele. Ligeledes omfattet er transport af materiel, der stammer fra selve arbejdets udførelse f.eks. materialer, der ikke er blevet anvendt, emballage fra materialer, der er indgået i arbejdet, og mindre affaldsmængder fra oprydning efter arbejdets udførelse. Det samme gælder levering af varer og apparater, der er repareret eller fremstillet i en håndværksvirksomhed.

Endvidere vil en automekaniker, der ved hjælp af en påhængsvogn transporterer en bil til reparation på sit værksted være omfattet, da den transporterede bil i dette tilfælde vil være mekanikerens materiel.

Salgsvogne, der f.eks. kører rundt til lokale markeder, hvor de bliver opstillet, og hvorfra der sker salg, vil også være omfattet, såfremt føreren samtidig er sælgeren, og kørslen er en underordnet aktivitet. Salgsgegenstandene vil i dette tilfælde være nødvendige til udførelse af førerens hovedvirksomhed, som er selve salgsaktiviteten.

I håndværksvirksomheder vil undtagelsen også gælde for indhentning af materialer, såvel som levering af det færdige produkt, så længe de andre betingelser i bestemmelsen er opfyldt. F.eks. vil en snedker kunne indhente træ og andre materialer til konstruktion af et møbel og derefter levere det færdige produkt til en kunde.

Føreren benytter til udøvelsen af sit erhverv

Det er en betingelse for at være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, at det materiel, udstyr eller maskiner, der transporteres, skal føreren benytte til udøvelsen af sit erhverv.

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at transport mellem to erhvervsdrivende som led i en håndværksmæssig ydelse, hvor føreren ikke selv forestår alle opgaver, men hvor nogle af opgaverne forestås af underleverandører, ligeledes vil være undtaget i henhold til bestemmelsen.

Som eksempel på en transport, der kan være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne kan nævnes en mekaniker, der udfører reparation af et givet køretøj, men hvor den samlede arbejdsopgave tillige omfatter lakering af køretøjet. Hvis en mekaniker i den situation fra eget værksted transporterer et køretøj til lakering hos en autolakerer, vil autolakereren således være underleverandør af en ydelse i forbindelse med reparation af køretøjet. Mekanikeren transporterer her materiel, som mekanikeren benytter til udøvelsen af sit erhverv.

Førerens hovedaktivitet

Det er en betingelse for at være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, at kørslen ikke er førerens hovedaktivitet. Hvis føreren af køretøjet alene er ansat som fører i virksomheden til at udføre kørsel med materialer og ikke skal udføre arbejde med det gods, der transporteres, er betingelsen ikke opfyldt.

Som eksempel på en transport, der kan være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, kan nævnes en murervirksomhed, hvor der med køretøjet transporteres materialer og værktøj til brug for udførelse af murerarbejde, og hvor føreren er murer, og hans hovedaktivitet er at udføre murerarbejde.

Hvis føreren derimod kun transporterer materialer og værktøj ud til arbejdspladserne og ikke selv udfører arbejde hermed, vil kørslen være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Hvis der sker samtidig transport af materialer, der skal indgå i arbejdet, og af materialer der ikke skal indgå i arbejdet, er kørslen omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Radius:

Transporten må kun udføres inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted.

Ved virksomhedens hjemsted forstås den registrerede brugers adresse, der fremgår af køretøjets registreringsattest.

I tilfælde, hvor en virksomhed har flere afdelinger, der ikke er beliggende på samme adresse, vil hjemstedet kunne anses som adressen på det normale driftssted for køretøjet, uanset om køretøjet formelt måtte være registreret til en anden afdelingsadresse.

2.3. Artikel 3, litra b:

Ordlyd:

b) køretøjer, hvis højeste tilladte hastighed ikke overstiger 40 km i timen.

Fortolkning:

For at være omfattet af undtagelsesbestemmelsen må det trækkende køretøjs tilladte hastighed ikke overstige 40 km i timen.

Det kan f.eks. være en traktor eller et motorredskab.

En traktor er et motordrevet køretøj, som hovedsagelig er indrettet til at trække et andet køretøj eller arbejdsredskab, og som er konstrueret til en hastighed af højst 40 km i timen.

Et motorredskab er et motordrevet køretøj, som hovedsagelig er indrettet som arbejdsredskab, og som er konstrueret til en hastighed af højst 40 km i timen og kun med en væsentlig konstruktiv forandring kan ændres til større hastighed.

Det fremgår af køretøjets registreringsattest, om køretøjet er registreret som traktor eller motorredskab.

Undtagelsen gælder transport med sådanne køretøjer, uanset om køretøjet er indrettet til person- og/eller godstransport.

Det er den tilladte hastighed for det trækkende køretøj eller påhængskøretøjet, der er afgørende for, om køretøjet er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Hvis et trækkende køretøj, der er indrettet til at trække et andet køretøj eller arbejdsredskab, og som er konstrueret til en hastighed af over 40 km i timen, får tilkoblet et påhængskøretøj, og vogntoget derefter ikke må køre over 40 km i timen, er vogntoget undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

2.4. Artikel 3, litra c:

Ordlyd:

c) køretøjer, der ejes eller lejes uden fører af de væbnede styrker, civilforsvaret, brandvæsenet og ordensmagten, såfremt transporten sker som led i disse tjenesters funktioner og er under deres kontrol.

Fortolkning:

Det er et krav, at det køretøj, der anvendes af de væbnede styrker, civilforsvaret, brandvæsenet (civilforsvaret og brandvæsenet udgør samlet redningsberedskabet) og ordensmagten, skal være enten ejet af den pågældende tjeneste eller være lejet uden fører. Det betyder, at tjenesten skal være registreret som bruger af køretøjet (eller have indgået en lovlig kortvarig lejekontrakt af køretøjet uden fører) og skal have føreren ansat. Såfremt der ikke er tale om et egentligt ansættelsesforhold, skal den pågældende have en sådan tilknytning til tjenesten, at det kan sidestilles med et ansættelseslignende forhold.

Som eksempel kan nævnes en frivillig, der er optaget som medlem af Hjemmeværnet.

Transporten skal ske som led i disse tjenesters funktioner og være under deres kontrol. Transporten skal derfor vedrøre den pågældende tjenestes funktionsområde og udføres således, at tjenesten har fuldstændig rådighed over og kontrol hermed.

Undtagelsen gælder kun for de væbnede styrker, redningsberedskabet og ordensmagten. Efter Færdselsstyrelsens opfattelse dækker disse udtryk institutioner, der henhører under Forsvaret, herunder Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen, de stedlige korps, der varetager det offentliges forpligtelser med hensyn til brandbekæmpelse samt ordensmagten. Ved ordensmagten forstås politiet og kriminalforsorgen.

Hvis en tjeneste udfører transport, der ikke opfylder de anførte krav, f.eks. udfører kørsel, der ikke vedrører selve tjenesten, vil kørslen blive omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Hvis en transportvirksomhed udfører transport for en af tjenesterne, vil transporten være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

2.5 Artikel 3, litra d:

Ordlyd:

d) køretøjer, herunder køretøjer, der anvendes til ikke-kommerciel transport af nødhjælp, i katastrofetilfælde eller under redningsoperationer.

Fortolkning:

Undtagelsen omfatter transport, der udføres i særlige situationer, hvor transporten er nødvendig for at redde menneskeliv og/eller værdier, der ellers ville gå tabt.

Ved "nødhjælp" forstås hjælp, der ydes i en akut nødsituation som f.eks. naturkatastrofer, hungersnød eller krigs- og konfliktsituationer.

Ved "ikke-kommerciel transport af nødhjælp" forstås transport, der udføres uden vederlag for transporten, og hvor det gods, der transporteres, skal fordeles til nødlidende mennesker, som befinder sig i en nødsituation, der kan være opstået som følge af krig, hungersnød og lignende. Transporten kan f.eks. bestå af fødevarer, telte og tæpper.

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at f.eks. transport af gods, der skal distribueres til nødlidende, hvor transporten udføres af nødhjælpsorganisationer med egne køretøjer som led i organisationens hjælpearbejde, vil være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Hvis en nødhjælpsorganisation derimod med egne køretøjer udfører transport af gods mellem lagre af nødhjælpsprodukter, vil kørslen være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, da der ikke er tale om transport af nødhjælp til nødlidende. Hvis kørslen finder sted i "katastrofetilfælde", jf. nedenfor, kan kørslen dog være undtaget.

Hvis en transportvirksomhed udfører kørsel med nødhjælp til nødlidende for en nødhjælpsorganisation og modtager betaling for transporten, vil kørslen være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne. Udfører transportvirksomheden transporten uden nogen form for vederlag som et bidrag til hjælpearbejdet, vil transporten være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Ved "katastrofetilfælde" forstås uforudsete nødsituationer, hvor der kræves ekstraordinær indsats for at redde liv eller betydelige værdier. Sådanne situationer kan opstå som følge af krig, store ulykker med ekstraordinært mange tilskadekomne, naturkatastrofer, terrorhandlinger eller lignende.

Ved "redningsoperationer" forstås uforudsete situationer, hvor der uden for de katastrofelignende situationer kræves ekstraordinære transporter for at redde liv eller betydelige værdier.

2.6. Artikel 3, litra e:

Ordlyd:

e) specialkøretøjer, der anvendes til lægelige opgaver.

Fortolkning:

Det er et krav, at køretøjet skal være særligt indrettet til løsning af lægelige opgaver. Køretøjet skal derfor være særligt opbygget og forsynet med faste indretninger og udstyr til løsning heraf.

Som eksempler kan nævnes ambulancer, køretøjer indrettet med særligt udstyr til lægelige undersøgelser, og lignende.

Særlig for så vidt angår dyreambulancer er det Færdselsstyrelsens opfattelse, at et køretøj, der er særligt indrettet og forsynet med faste indretninger og udstyr til løsning af opgaver, der vedrører dyrs velfærd i forbindelse med akut sygdom og ulykker, vil være omfattet af undtagelsesbestemmelsen.

2.7. Artikel 3, litra f:

Ordlyd:

f) specialkøretøjer til vejhjælp inden for en radius af 100 km fra deres hjemsted.

Fortolkning:

Det er en betingelse for at være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, at køretøjet skal være specielt indrettet til at yde vejhjælp. Af EU-domstolens afgørelse i sag C-79/86 fremgår, at der skal være tale om "et køretøj, der er bygget, udstyret og i øvrigt ved faste indretninger er bestemt til at anvendes hovedsagelig til bortfjernelse af køretøjer, der kort forinden har været indblandet i trafikuheld, eller andre defekte køretøjer". Domstolen udtaler videre, at

køretøjer af denne type ikke skal opfylde betingelserne om installation og anvendelse af kontrolapparater, og det er i den forbindelse uden betydning, hvordan køretøjets ejer faktisk anvender dette. Det fremgår videre af dommen, at "Et køretøj af denne art skal ved sin størrelse være forskelligt fra de køretøjer, der hovedsageligt anvendes til blot at transportere andre køretøjer, men derimod ikke til bjærgning".

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at et køretøj for at være omfattet af udtrykket "specialkøretøjer til vejhjælp" skal være godkendt til slæbning i medfør af Færdselsstyrelsens bekendtgørelse nr. 485 af 25. maj 2016 eller være godkendt til vejhjælp. Køretøjet må endvidere ikke på grund af dets størrelse have karakter af en egentlig autotransporter. Det er i den forbindelse Færdselsstyrelsens vurdering, at køretøjet i tilfælde, hvor det er indrettet til at transportere mere end to køretøjer, vil have karakter af en autotransporter, og dermed ikke være et specialkøretøj til vejhjælp.

Såfremt køretøjet opfylder de nævnte krav til indretning som et specialkøretøj til vejhjælp, vil det efter dommens præmisser være uden betydning, hvordan køretøjets ejer faktisk anvender det, så længe køretøjet anvendes inden for en radius af 100 km.

Bestemmelsen omfatter efter Færdselsstyrelsens opfattelse al kørsel inden for den anførte radius, der udføres med et specialkøretøj, der er godkendt til slæbning eller til vejhjælp.

Vejhjælpen må kun ydes inden for en radius af 100 km fra specialkøretøjets hjemsted.

Ved hjemsted forstås den registrerede brugers adresse, der fremgår af køretøjets registreringsattest.

I tilfælde, hvor en virksomhed har flere afdelinger, der ikke er beliggende på samme adresse, vil hjemstedet kunne anses som adressen på det normale driftssted for køretøjet, uanset om køretøjet formelt måtte være registreret til en anden afdelingsadresse.

2.8. Artikel 3, litra g:

Ordlyd:

g) køretøjer, der prøvekøres på veje med henblik på teknisk udvikling, reparation eller vedligeholdelse, og nye eller ombyggede køretøjer, som endnu ikke er taget i brug.

Fortolkning:

Undtagelsen omfatter dels køretøjer, der prøvekøres i særlige situationer, dels køretøjer, der er helt nye eller ombyggede, og som endnu ikke er taget i brug.

Prøvekørsel med henblik på teknisk udvikling, reparation eller vedligeholdelse

Ved prøvekørsel forstås efter Færdselsstyrelsens opfattelse, at et køretøj afprøves af en dertil uddannet person med henblik på vurdering af, om de tekniske krav til køretøjet er opfyldt.

Den prøvekørsel, der kan foretages, skal ske med henblik på teknisk udvikling, reparation eller vedligeholdelse.

Ved teknisk udvikling forstås udvikling af nye konstruktioner i teknisk sammenhæng. Det kunne f.eks. være prøvekørsel, der foretages af en ansat hos en producent i forbindelse med udvikling af ny teknik til f.eks. bremsesystemet.

Prøvekørsel, der finder sted i forbindelse med reparation eller vedligeholdelse af et køretøj, kan foretages af en mekaniker på et værksted, der i forbindelse med reparation eller vedligeholdelse af køretøjet foretager en prøvekørsel f.eks. for at tjekke køretøjets kobling eller bremsesystem. Prøvekørslen kan finde sted før og/eller efter reparationen af køretøjet.

Prøvekørsel, der foretages af en synsmedarbejder i forbindelse med fremstilling af et køretøj til syn anses for undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, idet kørslen anses som kørsel med henblik på vedligeholdelse.

Kørsel til og fra fremstilling til syn er derimod omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Kørsel med nye eller ombyggede køretøjer

Kørsel med et nyt eller ombygget køretøj, der endnu ikke er taget i brug, er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Et nyt køretøj er et køretøj, der leveres som nyt fra producenten.

Et ombygget køretøj er et køretøj, der i forhold til en leveret grundmodel er ændret i sin opbygning.

Det er et krav, at det nye eller ombyggede køretøj ikke er taget i brug, hvorved forstås, at køretøjet ikke er registreret og forsynet med nummerplader. Kørslen vil foregå ved brug af prøveskilte.

Reglerne om registrering af køretøjer og brug af prøveskilte fremgår af registreringsbekendtgørelsen⁴.

I forbindelse med kørsel med et nyt eller et ombygget køretøj, der endnu ikke er taget i brug, er det al kørsel med køretøjet, der er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Det kan f.eks. være kørsel med køretøjet fra importør til værksted til klargøring, eventuel prøvekørsel af køretøjet, kørsel til malerværksted for at få køretøjet lakeret i kundens farver og logo samt kørsel til syn.

Det er en forudsætning, at der ikke udføres gods- eller persontransport med køretøjet, og at det ikke indgår i daglig drift i en transportvirksomhed.

En prøvekørsel med et nyt køretøj, der finder sted som demonstrationskørsel med kunden, og som er af kortvarig karakter, er ligeledes undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, såfremt køretøjet endnu ikke er registreret og forsynet med nummerplader.

⁴ Bekendtgørelse nr. 1315 af 9. december 2014 om registrering af køretøjer mv.

Hvis køretøjet er registreret og forsynet med nummerplader, vil demonstrationskørsel i forbindelse med en kundes prøvekørsel være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Hvis en transportvirksomhed får et nyt køretøj på prøve i den daglige drift i en periode, f.eks. for at afprøve, om det pågældende køretøj har den ønskede størrelse og anvendelighed, vil kørslen være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Kørsel med brugte køretøjer

Kørsel i forbindelse med transport af brugte biler f.eks. mellem forhandlere eller salgsafdelinger er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, også selvom køretøjet ikke er registreret og kørslen udføres på prøveskilte, da der ikke er tale om nye køretøjer.

Særlig for så vidt angår demonstrationskørsel med en potentiel kunde med et brugt køretøj, hvor kørslen finder sted på prøveskilte og er af kortvarig karakter, og der hverken medføres gods eller udføres personbefordring, er det Færdselsstyrelsens opfattelse, at kørslen kan ligestilles med demonstrationskørsel af et nyt køretøj og derfor er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

2.9 Artikel 3, litra h:

Ordlyd:

h) køretøjer, eller en kombination af køretøjer med en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons, der benyttes til ikke-erhvervsmæssig varetransport.

Fortolkning:

Undtagelsen vedrører køretøjer eller en kombination af køretøjer med en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons.

Ved en kombination af køretøjer forstås et trækkende køretøj med et tilkøbt påhængskøretøj.

Den største tilladte totalvægt fremgår af køretøjets registreringsattest. Ved en kombination af køretøjer er det summen af den største tilladte totalvægt for det trækkende køretøj og for påhængskøretøjet, der ikke må overstige 7,5 tons.

Det er et krav, at køretøjet eller kombinationen af køretøjer benyttes til ikke-erhvervsmæssig varetransport.

Ved "varetransport" forstås transport af gods i modsætning til befordring af personer.

For så vidt angår godstransport er der i godskørselsloven nævnt begreberne godskørsel for fremmed regning og firmakørsel.

Det fremgår således af § 1, stk. 3, at "Ved godskørsel for fremmed regning forstås kørsel med motorkøretøj eller vogntog, hvorved der mod betaling af enhver art transporteres gods, der ikke tilhører eller er knyttet til køretøjets bruger på den i stk. 4 nævnte måde".

Af lovens § 1, stk. 4, fremgår, at "Ved firmakørsel forstås kørsel med motorkøretøj eller vogntog, hvorved der kun transporteres gods, der tilhører den, der er registreret som bruger af køretøjet, eller gods som denne lejer, udlejer, låner, udlåner eller har i sin besiddelse med henblik på køb, salg, fremstilling, behandling, bearbejdning eller reparation. Kørslen kan tillige udføres med et køretøj eller vogntog lejet uden fører. Godskørslen, der kun må være en hjælpefunktion i forhold til virksomhedens samlede aktiviteter, skal udføres af en chauffør ansat hos denne eller, for så vidt angår kørsel her i landet, af en chauffør ansat hos en tilladelsesindehaver, der efter § 6 a, stk. 2, er godkendt til erhvervsmæssigt at udleje chauffører".

Såvel godskørsel for fremmed regning som firmakørsel er erhvervsmæssig godstransport, idet begge transportformer foregår som led i den pågældende virksomheds erhverv.

Godskørselsloven anvender ikke begrebet "ikke-erhvervsmæssig varetransport".

Efter Færdselsstyrelsens opfattelse må der ved "ikke-erhvervsmæssig varetransport" forstås transport af gods, hvor brugeren af køretøjet transporterer gods, som vedkommende har råderet over, men som ikke indgår i en erhvervsmæssig sammenhæng hos vedkommende. Såfremt godset indgår i en erhvervsmæssig sammenhæng, er transporten omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Som eksempler på "ikke-erhvervsmæssig varetransport" kan nævnes transport af private ejendele og indbo og gods, som er knyttet til hobby- og fritidsaktiviteter. F.eks. vil transport af en hest, som brugeren af køretøjet anvender til rent privat brug, være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, mens den transport, en rideskole udfører med en hest, der indgår som en del af rideskolens erhverv, vil være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne. Som et andet eksempel kan nævnes, at en musikgruppe, der transporterer egne musikinstrumenter til en koncert, der alene er en fritidsaktivitet, og som musikgruppen ikke modtager betaling for, vil være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, mens transport af musikinstrumenterne til en koncert, der er en del af en musikgruppes erhverv, og som den modtager betaling for, vil være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

2.10. Artikel 3, litra i:

Ordlyd:

i) erhvervskøretøjer, der har veteranbilstatus i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor der køres i dem, og som anvendes til ikke-erhvervsmæssig personbefordring eller godstransport.

Fortolkning:

Efter bestemmelsen er det et krav, at køretøjet er et erhvervskøretøj. En definition af begrebet "erhvervskøretøj" findes ikke i de danske regler for køretøjer (detailforskrifter for køretøjers indretning og

udstyr). Efter Færdselsstyrelsens opfattelse må der ved et erhvervskøretøj forstås et køretøj, der efter sin konstruktion og anvendelse normalt anvendes inden for gods- og/eller persontransporterhvervet.

Det er endvidere et krav, at køretøjet har veteranbilstatus i henhold til dansk ret. Et køretøj vil kunne registreres til veterankørsel, hvis det er indregistreret første gang for mere end 35 år siden og kun benyttes lejlighedsvis.

Et køretøj, der er registreret til veterankørsel, må kun benyttes lejlighedsvis, og det må ikke benyttes til erhvervmæssig personbefordring, transport af farligt gods, udrykningskørsel eller udlejning uden fører.

Reglerne for registrering af køretøjer til veterankørsel fremgår af registreringsbekendtgørelsen og bekendtgørelse nr. 516 af 1. juni 2012 om godkendelse og syn af køretøjer.

Det er endelig et krav, at køretøjet anvendes til "ikke-erhvervmæssig personbefordring eller godstransport".

Ved "ikke-erhvervmæssig godstransport" forstås transport af gods, hvor brugeren af køretøjet transporterer gods, som vedkommende har råderet over, men som ikke indgår i en erhvervmæssig sammenhæng hos vedkommende. Såfremt godset indgår i en erhvervmæssig sammenhæng og udføres som godskørsel for fremmed regning eller firmakørsel, jf. godskørselsloven, er transporten omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Om begrebet "ikke-erhvervmæssig personbefordring" henvises til buskørselsloven og Trafik- og Byggestyrelsens vejledning om tilladelsesfri buskørsel, maj 2011, der kan findes på Trafik- og Byggestyrelsens hjemmeside www.tbst.dk.

Af vejledningen om tilladelsesfri buskørsel fremgår, at ved "ikke-erhvervmæssig personbefordring" forstås kørsel, der ikke er omfattet af betingelserne for at være erhvervmæssig buskørsel. Som eksempel på ikke-erhvervmæssig personbefordring nævnes:

- en virksomheds befordring af ansatte,
- en forenings befordring af foreningens aktive medlemmer og
- en kommunal eller privat institutions befordring af patienter, elever ansatte (kun i forbindelse med arbejdsopgaver for institutionen) eller lignende, herunder personer der skal yde fysisk bistand eller opsyn.

Kørslen skal udføres vederlagsfrit, idet der dog kan godtgøres udgifter forbundet med kørslen som f.eks. udgifter til benzin og olie.

Ikke-erhvervmæssig personbefordring omfatter endvidere f.eks. kørsel, der udføres af bussens registrerede ejer eller bruger med dennes nærmeste familie og/eller nære venner⁵.

⁵ Der henvises i den forbindelse til Højesterets dom i U 2008. 1404 H.

Undtagelsesbestemmelsen er tænkt anvendt på gamle lastbiler og busser, der opfylder betingelserne for at have veteranbilstatus, og som lejlighedsvis anvendes til personbefordring og godstransport under "private" former, f.eks. i forbindelse med et veteranbiltræf eller til ren privat kørsel.

Hvis et køretøj, der har opnået veteranbilstatus, lejlighedsvis anvendes i erhvervsmæssig øjemed, f.eks. udfører skovturskørsel mod betaling eller udfører godstransport mod betaling, er kørslen omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Kapitel 3. Gennemgang og fortolkning af de nationale undtagelser

Nedenfor gennemgås de undtagelser, der er nationalt gældende, og som er fastsat i køre- og hviletidsbekendtgørelsens § 2, i medfør af artikel 13, stk. 1, i køre- og hviletidsforordningen.

Af indledningen til § 2 i køre- og hviletidsbekendtgørelsen, jf. artikel 13, stk. 1, i køre- og hviletidsforordningen, fremgår, at det er transporten, der udføres med de køretøjer, der er anført i de enkelte undtagelsesbestemmelser, der er undtaget fra køre- og hviletidsforordningen og takografforordningen.

Undtagelserne omfatter kun national kørsel, dvs. kørsel der foregår inden for Danmarks grænser. Såfremt kørslen delvis udføres på en anden medlemsstats område, vil kørslen kun være undtaget, såfremt den anden medlemsstat ligeledes har valgt at undtage den omhandlede transport eller det omhandlede køretøj. Der er ikke indgået sådanne aftaler med andre medlemsstater. For så vidt angår oplysninger om, hvilke nationale undtagelser der gælder i andre EU-lande, i Island, Liechtenstein og Norge, samt i Schweiz, henvises til de pågældende landes kompetente myndigheder eller repræsentationer.

3.1. § 2, litra a:

Ordlyd:

a) Køretøjer, som offentlige myndigheder ejer eller lejer uden fører for at udføre vejtransporttjenester, som ikke konkurrerer med tjenester, der udføres af private transportvirksomheder.

Fortolkning:

Det er et krav, at der skal være tale om køretøjer, som offentlige myndigheder ejer eller lejer uden fører for at udføre vejtransporttjenester.

Det er et krav, at det køretøj, der anvendes af de offentlige myndigheder, skal være enten ejet af den pågældende myndighed eller være lejet uden fører (leasing eller en lovlig kortvarig lejekontrakt af køretøjet uden fører). Det betyder, at myndigheden skal være registreret som bruger af køretøjet (eller have indgået en lovlig kortvarig lejekontrakt af køretøjet uden fører).

Bestemmelsen vedrører vejtransporttjenester, der ikke konkurrerer med tjenester, der udføres af private transportvirksomheder.

En vejtransporttjeneste er udførelse af transport af gods eller personer på vej.

I køre- og hviletidsforordningens artikel 4, litra a, er begrebet "vejtransport" defineret som "al kørsel, som helt eller delvis foregår på veje, der er åbne for offentlig adgang med et køretøj i tom eller lastet stand, som er bestemt til personbefordring eller godstransport".

Det er endvidere en betingelse, at tjenesten ikke konkurrerer med private transportvirksomheder. EU-domstolen har i sag C-387/96 udtalt sig om bestemmelsens anvendelsesområde. Af dommen fremgår, at uanset, at en offentlig myndighed kan have en forpligtelse til at sikre borgerne adgang til kollektiv transport, gælder undtagelsen ikke, hvis en offentlig ejet virksomhed tilbyder kollektiv transport efter at have vundet retten hertil efter afholdt licitation i konkurrence med andre virksomheder. Dommen omhandler alene problematikken med transportarbejde, der udføres af en offentlig myndighed, efter at der har været afholdt licitation på arbejdet.

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at det ikke er et krav, at arbejdet har været i licitation. Hvis en offentlig myndighed udfører godstransport eller personbefordring, der konkurrerer med tilsvarende transportarbejde, der udføres af private transportvirksomheder, er de køretøjer, myndigheden anvender, omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

3.2. § 2, litra b:

Ordlyd:

b) Køretøjer, som landbrugs-, gartneri-, skovbrugs-, opdræts- og fiskerivirksomheder anvender eller lejer uden fører til som led i deres egen erhvervsmæssige virksomhed at udføre godstransport inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted.

Fortolkning:

Det er et krav, at der skal være tale om køretøjer, som de anførte virksomhedstyper anvender eller lejer uden fører.

Det er efter Færdselsstyrelsens opfattelse et krav, at virksomheden skal være registreret som bruger af køretøjet (eller have indgået en lovlig kortvarig lejekontrakt af køretøjet uden fører) og skal have føreren ansat.

De virksomhedstyper, der fremgår af undtagelsesbestemmelsen, er landbrugs-, gartneri-, skovbrugs-, opdræts-, og fiskerivirksomhed. Som eksempel på opdrætsvirksomhed kan f.eks. nævnes opdræt af fiskeyngel. Særlig for så vidt angår fiskerivirksomhed er der efter Færdselsstyrelsens opfattelse tale om virksomhed, der er umiddelbart knyttet til selve fiskeriet, f.eks. en virksomhed, der driver en flåde af fiskerifartøjer, og som har et køretøj, der anvendes i forbindelse med driften af denne virksomhed. Der er efter Færdselsstyrelsens opfattelse

ikke tænkt på virksomheder, der fabrikere fiskeprodukter uden selv at drive selve fiskerivirksomheden.

Det er et krav, at køretøjet anvendes af den pågældende virksomhed som led i dennes egen erhvervsmæssige virksomhed.

Det er efter Færdselsstyrelsens opfattelse et krav, at den pågældende virksomhed kun udfører transport med egne erhvervsprodukter, der køres for egen regning. Det kan være produktionsnødvendigt gods, der er købt af virksomheden og skal anvendes i produktionen, og som transporteres for egen regning, eller gods, der er produceret i virksomheden, og som køres direkte fra produktionsstedet til opbevaring/lagerfunktion eller til videreforarbejdning i en anden virksomhed. Det kan også være gods, som virksomheden har produceret og kører ud til kunden, når blot det ikke sker for kundens regning.

Transporten skal altid foregå for egen regning. Hvis en af de anførte virksomhedstyper udfører transport med egne produkter for en leverandørs eller kundes regning, vil kørslen være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Godstransporten må kun udføres inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted.

Ved virksomhedens hjemsted forstås den registrerede brugers adresse, der fremgår af køretøjets registreringsattest.

I tilfælde, hvor en virksomhed har flere afdelinger, der ikke er beliggende på samme adresse, vil hjemstedet kunne anses som adressen på det normale driftssted for køretøjet, uanset om køretøjet formelt måtte være registreret til en anden afdelingsadresse.

3.3 § 2, litra c:

Ordlyd:

c) Landbrugs- og skovbrugstrækkere, der benyttes til landbrugs- og skovbrugsaktiviteter, inden for en radius af 100 km fra hjemstedet for den virksomhed, som ejer, lejer eller leaser køretøjet.

Fortolkning:

Bestemmelsen omfatter særligt indrettede køretøjer, der anvendes til aktiviteter indenfor landbrugs- og skovbrugsvirksomhed. Det kan f.eks. være transport af produktionsmidler til aktiviteten eller transport af de produkter, som produceres i forbindelse med aktiviteten.

Ordene "landbrugs- og skovbrugstrækkere" er en oversættelse af det engelske udtryk "agricultural tractors and forestry tractors used for agricultural or forestry activities ...". Betegnelsen "agricultural tractors and forestry tractors" er i anden sammenhæng oversat til "landbrugs- og skovbrugstraktorer". Der henvises til artikel 3, nr. 8, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 167/2013 af 5. februar 2013 om godkendelse og markedsovervågning af landbrugs- eller

skovbrugstraktorer. Det fremgår heraf, at en "traktor" defineres som "enhver motordrevet landbrugs- eller skovbrugstraktor med hjul eller bælter, som har mindst to aksler og en konstruktivt bestemt maksimalhastighed på mindst 6 km/h, hvis funktion i det væsentligste ligger i dens trækraft, og som er særlig konstrueret til at trække, skubbe, bære eller drive forskellige former for udskifteligt landbrugs- eller skovbrugsmateriel, eller trække landbrugs- eller skovpåhængskøretøjer eller udstyr; køretøjet kan indrettes med henblik på at transportere en ladning i forbindelse med en anvendelse inden for landbrug eller skovbrug, og/eller den kan udstyres med et eller flere passagersæder."

Der skal således være tale om et særligt indrettet køretøj, der specifikt anvendes inden for landbrug og skovdrift til transport af produkter, der er produceret ved landbruget/skovdriften, eller produktionsmidler, som er nødvendige for produktionen.

Godstransporten må kun udføres inden for en radius af 100 km fra hjemstedet for den virksomhed, der ejer, lejer eller leaser køretøjet.

Ved virksomhedens hjemsted forstås den registrerede brugers adresse, der fremgår af køretøjets registreringsattest.

I tilfælde, hvor en virksomhed har flere afdelinger, der ikke er beliggende på samme adresse, vil hjemstedet kunne anses som adressen på det normale driftssted for køretøjet, uanset om køretøjet formelt måtte være registreret til en anden afdelingsadresse.

3.4. § 2, litra d:

Ordlyd:

d) Køretøjer eller en kombination af køretøjer med en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons, som benyttes af befordringspligtige virksomheder, jf. definitionen i artikel 2, nr. 13), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/67/EF af 15. december 1997 om fælles regler for udvikling af Fællesskabets indre marked for posttjenester og forbedring af disse tjenesters kvalitet, til at omdele forsendelser som led i befordringspligten. Disse køretøjer må kun benyttes inden for en radius af 100 kilometer fra virksomhedens hjemsted og på den betingelse, at kørslen af køretøjerne ikke er førerens hovedaktivitet.

Fortolkning:

Det er et krav, at køretøjet eller den kombination af køretøjer, der anvendes, har en største tilladt totalvægt på ikke over 7,5 tons.

Den største tilladte totalvægt fremgår af køretøjets/køretøjernes registreringsattest.

Hvis den største tilladte totalvægt for køretøjet inklusive påhængsvogn eller sættevogn overstiger 7,5 tons, er køretøjet omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Undtagelsen vedrører køretøjer "som benyttes". Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at ordet "benyttes", som i den engelske forordningstekst er "used", skal forstås som "anvendes", og at der må stilles krav om, at virksomheden, der er nævnt i bestemmelsens 2. led, skal eje eller leje køretøjet uden fører. Virksomheden skal derfor være registreret som bruger af køretøjet og skal have føreren ansat.

Bestemmelsen vedrører køretøjer, der anvendes af offentlige eller private virksomheder, der forestår omdeling af forsendelser som led i befordringspligten af postforsendelser, og som er omfattet af det anførte direktiv om postbefordring. Navnet på en virksomhed, der helt eller delvist opfylder befordringspligten i en medlemsstat, skal være meddelt Kommissionen.

Bestemmelsen betyder, at det danske postvæsen eller andre, som måtte få en sådan tilsvarende befordringspligt, vil være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, når der anvendes køretøjer på ikke over 7,5 tons tilladt totalvægt til posttjeneste. Der er dog yderligere krav om, at kørslen skal finde sted inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted, og at kørslen ikke er førerens hovedaktivitet, jf. nedenfor.

Hvis der udføres transport af andet godt end det, der er omfattet af befordringspligten, samtidig med det befordringspligtige gods, er den samlede transport omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Førerens hovedaktivitet

Det er endvidere en betingelse for at være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, at kørslen ikke er førerens hovedaktivitet. Hvis føreren af køretøjet alene er ansat som fører i virksomheden til at udføre kørsel med post uden f.eks. tillige at skulle forestå omdeling af posten, er betingelsen ikke opfyldt.

Radius

Transporten må kun udføres inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted.

Ved virksomhedens hjemsted forstås den registrerede brugers adresse, der fremgår af køretøjets registreringsattest.

I tilfælde, hvor en virksomhed har flere afdelinger, der ikke er beliggende på samme adresse, vil hjemstedet kunne anses som adressen på det normale driftssted for køretøjet, uanset om køretøjet formelt måtte være registreret til en anden afdelingsadresse.

3.5. § 2, litra e:

Ordlyd:

e) Køretøjer, der udelukkende anvendes på øer med et areal på højst 2.300 km², som ikke er forbundet med resten af landet med en bro, et vadested eller en tunnel med adgang for motorkøretøjer

Fortolkning:

Af bestemmelsen fremgår, at kørsel med et køretøj, der udelukkende anvendes på en ø med et areal på højst 2.300 km², der ikke er forbundet med en bro, et vadested eller en tunnel med adgang for motorkøretøjer, er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Som eksempler på sådanne øer kan nævnes Bornholm, Fanø, Samsø og Ærø.

Det er et krav, at køretøjet udelukkende anvendes på den pågældende ø. Det betyder, at det er den samlede konkrete transport, der udføres, som udelukkende skal foregå på øen for at være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Udførelse af godstransport eller personbefordring skal således være påbegyndt på øen og afsluttet på øen, og køretøjet må ikke under transporten have forladt øen.

Hvis der derimod er tale om transport af gods/personer, hvor en del af kørselsforløbet foregår på øen og en anden del udenfor øen, er hele transporten omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne. Som eksempel kan nævnes, at et køretøj opsamler gods på Bornholm og transporterer det til Sjælland. Transporten, herunder den del der foregår på øen, vil være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

3.6. § 2, litra f:

Ordlyd:

f) Køretøjer, som anvendes til godstransport inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted og fremdrives ved hjælp af naturgas eller flydende gas eller elektricitet, og hvis største tilladte totalvægt inklusive en påhængsvogn eller sættevogn ikke overstiger 7,5 tons.

Fortolkning:

For at være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne skal køretøjet anvende naturgas, flydende gas eller elektricitet som brændstof. Anvendes andre former for brændstof, kan denne undtagelsesbestemmelse ikke anvendes.

Det er endvidere et krav, at køretøjet anvendes til godstransport. Undtagelsesbestemmelsen omfatter således ikke personbefordring.

Godstransporten må kun udføres inden for en radius af 100 km fra virksomhedens hjemsted.

Ved virksomhedens hjemsted forstås den registrerede brugers adresse, der fremgår af køretøjets registreringsattest.

I tilfælde, hvor en virksomhed har flere afdelinger, der ikke er beliggende på samme adresse, vil hjemstedet kunne anses som adressen på det normale driftssted for køretøjet, uanset om køretøjet formelt måtte være registreret til en anden afdelingsadresse.

Det er endelig et krav, at køretøjets største tilladte totalvægt inklusive en påhængsvogn eller sættevogn ikke overstiger 7,5 tons.

Den største tilladte totalvægt fremgår af køretøjets/påhængs-sættevognens registreringsattest.

Hvis den største tilladte totalvægt for køretøjet inklusive evt. påhængsvogn eller sættevogn overstiger 7,5 tons, er køretøjet omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, uanset hvilket brændstof der anvendes.

3.7. § 2, litra g:

Ordlyd:

g) Køretøjer, der anvendes til køreundervisning og køreprøve med henblik på erhvervelse af et kørekort eller et kvalifikationsbevis, forudsat at de ikke anvendes til erhvervsmæssig godstransport eller personbefordring

Fortolkning:

Det er et krav, at der er tale om køretøjer, der anvendes af køreskoler/uddannelsesinstitutioner til køreundervisning og køreprøve i forbindelse med erhvervelse af kørekort.

Tilsvarende gælder køretøjer, der anvendes af køreskoler/uddannelsesinstitutioner til undervisningsbrug i forbindelse med erhvervelse af kvalifikationsbevis. Om kvalifikationsbeviser henvises til bekendtgørelse nr. 877 af 8. juli 2015 om kvalifikationskrav til visse førere af køretøjer i vejtransport.

Hvis køretøjet anvendes til køreundervisning og køreprøve i forbindelse med førstegangserhvervelse, fornyelse eller generhvervelse af kørekort eller kvalifikationsbevis, vil køretøjet således være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Køretøjet vil imidlertid ikke være undtaget, hvis det anvendes til erhvervsmæssig godstransport eller personbefordring i forbindelse med undervisningen eller prøven.

3.8. § 2, litra h:

Ordlyd:

h) Køretøjer, der benyttes i forbindelse med kloakering, beskyttelse mod oversvømmelse, vedligeholdelse af vand-, gas- og elforsyning, vedligeholdelse og kontrol af veje, husstandsindsamling af husholdningsaffald og bortskaffelse heraf, telegraf- og telefontjenester, radio- og fjernsynstransmission samt pejling af radio- eller tv-sendere eller -modtagere.

Fortolkning:

Denne undtagelsesbestemmelse omfatter en række forskellige områder, hvor de køretøjer, der anvendes i de nævnte situationer, kan være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Der er særligt tale om kørsel inden for områder, hvor samfundshensyn er af afgørende betydning.

Der er ikke et generelt krav om særlig indretning af de køretøjer, der anvendes, men der kan være tale om, at køretøjet, der benyttes, er særligt indrettet med udstyr f.eks. til højtryksspuling eller pejling af radio- eller tv-sendere/modtagere.

Det forhold, at man kører med et specialindrettet køretøj, f.eks. en højtryksspuler, indebærer heller ikke i sig selv, at kørslen er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, men særlige arbejdsopgaver, der udføres med køretøjet, kan være undtaget.

Nedenfor gennemgås de enkelte elementer i bestemmelsen.

"Kloakering"

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at ordet "kloakering", som i den engelske forordningstekst er "sewerage" (kloakanlæg, kloakering) og i den franske forordningstekst "l'évacuation des eaux usées" (udtømmning af brugt vand), skal forstås som det arbejde, der er en nødvendig forudsætning for funktionen af det etablerede kloaksystem og håndtering af kloakindhold og spildevand, og dermed ikke arbejde med anlæg af kloakker.

Det er således Færdselsstyrelsens opfattelse, at begrebet især omfatter arbejde som f.eks. spuling og rensning af kloakker, hvor der typisk anvendes slamsugere/højtryksspulere. Da septiktanke anvendes i ikkekloakerede områder til diverse spildevand, kan en septiktank i denne sammenhæng ligestilles med en kloak. Det må endvidere antages, at den efterfølgende transport med det opsugede materiale fra kloakker (septiktanke) vil være undtaget, såfremt transporten af kloakaffaldet er af underordnet karakter i forhold til kloak arbejdet med rensningen og opsugningen.

Det er endvidere Færdselsstyrelsens opfattelse, at transport i forbindelse med arbejde med akut opståede kloakbrud vil være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, da reparationsarbejdet er nødvendigt af hensyn til kloaksystemets funktion på tilsvarende måde som ved rensning af kloaksystemet.

Det er endelig Færdselsstyrelsens opfattelse, at køretøjer, der er særligt indrettet med henblik på eftersyn og kontrol af kloakker, f.eks. inspektionskøretøjer med kameraanlæg, vil være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Færdselsstyrelsen lægger herved vægt på, at disse køretøjer udfører arbejde, som er en nødvendig forudsætning for kloaksystemets funktion og håndtering af kloakindhold og spildevand.

Transport i forbindelse med anlæg af eller udskiftning af kloakker, vil derimod være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Transport i forbindelse med oprensning af affald fra olieudskillere eller andre anlæg, f.eks. anlæg til gylle og slam, der ikke har direkte forbindelse med kloakanlæg, hvor spildevand udledes, vil ligeledes være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

"Beskyttelse mod oversvømmelse"

Der er tale om køretøjer, der anvendes i forbindelse med beskyttelse mod oversvømmelse.

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at der kan være tale om køretøjer, der kan opsuge opstigende vand, f.eks. i forbindelse med store nedbørsmængder eller storm, med henblik på at imødegå tab ved oversvømmelse. Der vil typisk være tale om særligt indrettede køretøjer som f.eks. en højtrykssuger/spuler.

Endvidere vil transport, der foregår i forbindelse med akut reparation af diger for at hindre tab af værdier ved hævet vandstand, være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Endelig vil et køretøj, der er forsynet med specialudstyr til at fjerne aflejringer og rødder fra kloakrør i forbindelse med rensning af kloaksystemet eller ved vedligeholdelse af vandforsyningen, ligeledes kunne anses for undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

"Vedligeholdelse af vand-, gas- og elforsyning"

Bestemmelsen omfatter køretøjer, der anvendes i forbindelse med vedligeholdelse af vand-, gas- og elforsyning. Ved vedligeholdelse forstås efter Færdselsstyrelsens opfattelse al form for arbejde, der udføres med henblik på opretholdelse af etableret forsyning med vand, gas eller el, herunder reparationsarbejder, der består i udskiftning af de nødvendige rør/ledninger ved pludselig opståede rør-/ledningsbrud.

Under kørsel, der udføres med henblik på vedligeholdelse af de pågældende eksisterende anlæg, kan de nødvendige materialer til brug for arbejdets udførelse medbringes.

Det er kun kørsel i forbindelse med vedligeholdelse af eksisterende anlæg til forsyning af samfundet med vand, gas eller el, der er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Hvis der er tale om kørsel i forbindelse med andet arbejde end vedligeholdelse og reparation, f.eks. arbejde med etablering af nye anlæg eller nedrivning af gamle anlæg, der er udskiftet eller skal udskiftes, er kørslen omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Kørsel med vand og gas i beholdere vil være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, da det er godstransport, der ikke vedrører vedligeholdelse af eksisterende vand- og gasforsyning.

"Vedligeholdelse og kontrol af veje"

Bestemmelsen omfatter køretøjer, der anvendes i forbindelse med vedligeholdelse og kontrol af veje.

Udtrykket "veje" skal efter Færdselsstyrelsens opfattelse forstås i overensstemmelse med færdselslovens definition af vej, som er følgende: "vej, gade, cykelsti, fortov, plads, bro, tunnel, passage, sti eller lignende, hvad enten den er offentlig eller privat". En vej omfatter efter Færdselsstyrelsens opfattelse også vejens tilstødende sidearealer i form af vejkanter og rabatter, der umiddelbart støder op til vejarealet, og som indgår som en del af dette.

Ved vedligeholdelse forstås efter Færdselsstyrelsens opfattelse al form for arbejde, der udføres med henblik på at sikre allerede anlagte vejes beskaffenhed og egnethed til færdsel. Under kørsel, der udføres med henblik på vedligeholdelse af veje, kan de nødvendige materialer til brug for arbejdets udførelse medbringes.

Ved kontrol af veje forstås efter Færdselsstyrelsens opfattelse al form for kørsel, der udføres i forbindelse med eftersyn af veje med henblik på at sikre allerede anlagte vejes beskaffenhed og egnethed til færdsel.

Vedligeholdelse og kontrol af veje vil f.eks. være arbejde med udbedring/reparation af etablerede veje med grus, sten eller asfalt, etablering af vejafmærkning og vinterførebekæmpelse.

Det er kun kørsel med køretøjer, der direkte deltager i arbejdet med vedligeholdelse og kontrol af veje, der er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Hvis f.eks. en virksomhed anvender et køretøj til transport af grus til et vedligeholdelsesarbejde på en vej, og gruset ikke udlægges på vejen som en del af vedligeholdelsesarbejdet, men blot læses af i en bunke, vil kørslen være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Tilsvarende gælder, hvis et køretøj bringer asfalt til et vedligeholdelsesarbejde og lægger det af, og køretøjet ikke indgår i selve arbejdet med udlægningen af asfalten. I så fald er der tale om almindeligt transportarbejde, der er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne. Hvis køretøjet, der bringer asfalt til et vedligeholdelsesarbejde på en vej, direkte indgår i arbejdet med udlægningen af asfalten ved at foretage en løbende aflæsning samtidig med selve udlægningsarbejdet, vil kørslen være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Hvis der er tale om kørsel i forbindelse med andet arbejde end vedligeholdelse og kontrol, f.eks. anlægsarbejder med etablering af en ny vejstrækning, udvidelse eller omlægning af veje, er kørslen omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

"Husstandsindsamling af husholdningsaffald og bortskaffelse heraf"

Undtagelsen vedrører køretøjer, som anvendes i forbindelse med "husstandsindsamling af husholdningsaffald og bortskaffelse heraf".

I den engelske forordningstekst er anført "door-to-door household refuse collection and disposal" (dør-til-dør indsamling og bortskaffelse af husholdningsaffald) og i den franske forordningstekst "à la collecte et à la l'élimination porte-à-porte des déchets ménagers" (indsamling og bortskaffelse af dør-til-dør husholdningsaffald).

Ved "husstandsindsamling" forstås efter Færdselsstyrelsens opfattelse indsamling af husholdningsaffald, hvor indsamlingen foregår fra dør-tildør umiddelbart ved den enkelte private husstand. Som eksempel kan nævnes indsamling af husholdningsaffald, der afhentes i en sæk hos den enkelte husstand. Hvis der er tale om indsamling af husholdningsaffald fra en etageejendom, hvor beboernes husholdningsaffald er samlet sammen i beholdere, der tømmes over i

et komprimatorkøretøj, vil denne indsamling kunne ligestilles med afhentning hos den enkelte husstand.

Om begrebet "husholdningsaffald" kan henvises til, at det af bekendtgørelse nr. 1309 af 18. december 2012 om affald § 3, nr. 31, fremgår, at husholdningsaffald er defineret som: "Affald, som er frembragt af husholdninger, herunder dagrenovation, haveaffald, storskrald, kildesorterede affaldsfraktioner og jord fra husholdninger. Husholdningsaffald kan enten være farligt eller ikke-farligt.

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at "husholdningsaffald" skal forstås i overensstemmelse med definitionen i ovennævnte bekendtgørelse. Husholdningsaffaldet skal komme fra privat hjem og indsamles ved dør-til-dør-indsamling. Ordningen med dør-til-dør-husstandsindsamling af dagrenovation, storskrald og haveaffald skal udføres i overensstemmelse med forskrifter fastsat af kommunen.

Hvis husstandene afleverer storskrald og haveaffald i en container, hvor affaldet samles og derefter bortskaffes, er der ikke tale om dør-til-dørindsamling, og kørslen med containeren er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Indsamling og transport af affald fra andre affaldsproducenter end almindelige private husholdninger er uanset affaldets karakter efter Færdselsstyrelsens opfattelse omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne. Indsamling af affald fra erhvervsvirksomheder vil således være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, da der ikke er tale om "husholdningsaffald".

I de særlige tilfælde, hvor en erhvervsvirksomhed drives fra en etageejendom med beboelse eller fra en villa i et villakvarter, og affaldet fra erhvervsvirksomheden lovligt blandes med husholdningsaffaldet, således at det ikke er muligt for renovatøren at separere husholdningsaffald fra eventuelt erhvervsaffald, må affaldet samlet anses for "husholdningsaffald", og transport heraf vil være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, når der er tale om dør-til-dør-indsamling som anført ovenfor.

Hvis indsamling af f.eks. aviser og flasker sker ved opstilling af særlige containere/beholdere, hvor der er generel adgang for alle til at aflevere affaldet, er der ikke tale om husstandsindsamling/dør-til-dør. Tilsvarende gælder den indsamling af affald, der finder sted på container/genbrugspladser.

Transport af containere/beholdere fra container-/genbrugspladser og fra steder, hvor der er generel adgang for alle til at aflevere affald, er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Ved "bortskaffelse" forstås efter Færdselsstyrelsens opfattelse, at husholdningsaffaldet transporteres til nærmeste forbrændingsanlæg eller nærmeste opsamlingsplads/genbrugsplads for den type husholdningsaffald, der er tale om. Hvis husholdningsaffald transporteres til en opsamlingsplads/genbrugsplads, er den efterfølgende transport herfra til f.eks. forbrændingsanlæg omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

"Telegraf- og telefontjenester"

Bestemmelsen omfatter køretøjer, der anvendes i forbindelse med telegraf- og telefons tjenester.

Efter Færdselsstyrelsens opfattelse omfatter denne undtagelse vedligeholdelse af sådanne forbindelser, herunder udbedring af skader og transport af materialer i forbindelse hermed, mens transport i forbindelse med anlægsarbejder af sådanne tjenester vil være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

"Radio- og fjernsynstransmission"

Bestemmelsen omfatter køretøjer, der anvendes i forbindelse med radio- og fjernsynstransmission.

Efter Færdselsstyrelsens opfattelse omfatter denne undtagelse køretøjer, der forestår transport af udstyr til brug for optagelse af en udsendelse, med henblik på umiddelbar eller senere formidling i radio eller tv, hvor den pågældende optagelse kun kan finde sted indenfor en nærmere afgrænset periode, og på et bestemt sted, eksempelvis ved transmission af en fodboldlandskamp, en begivenhed i kongehuset eller ved folketingsvalg.

"Pejling af radio- eller tv-sendere eller -modtagere"

Bestemmelsen omfatter køretøjer, der anvendes i forbindelse med pejling af radio- eller tv-sendere eller -modtagere.

Efter Færdselsstyrelsens opfattelse omfatter denne undtagelse kun køretøjer, der udfører pejlearbejde, og som er indrettet med særligt udstyr hertil.

Hvis et køretøj alene anvendes til transport af pejleudstyr, er køretøjet omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

3.9. § 2, litra i:

Ordlyd:

i) Køretøjer med mellem 10 og 17 siddepladser (registreret som stor personbil), der udelukkende benyttes til ikke-erhvervsmæssig personbefordring (ikke-erhvervsmæssig personbefordring og rent privat kørsel).

Fortolkning:

De køretøjer, der er undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne, er køretøjer med mellem 10 og 17 siddepladser, der er registreret som stor personbil. Af køretøjets registreringsattest fremgår, om køretøjet er registreret som "almindelig personbil" eller "stor personbil". Hvis køretøjet er registreret som "almindelig personbil", er køretøjet indrettet til at benyttes til befordring af højst ni personer føreren medregnet. Køretøjet er i så fald ikke omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, jf. artikel 2, litra b, i køre- og hviletidsforordningen. Der henvises til kapitel 1, afsnit 1.2, i denne vejledning.

Hvis køretøjet er registreret som "stor personbil", er køretøjet indrettet til i mindst én godkendt udførelse at benyttes til befordring af mere end

ni personer føreren medregnet. Køretøjet kan være godkendt i en udførelse med f.eks. 12 siddepladser inkl. føreren og i en nedstolet udførelse med 8 siddepladser i form af plads til 7 kørestole (siddepladser) og føreren.

Det er således ikke det faktiske antal siddepladser i køretøjet under en aktuel kørsel, der er afgørende for, om et køretøj er omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne eller ikke.

For at være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne skal der udføres ikke-erhvervsmæssig personbefordring.

Hvis køretøjet anvendes til erhvervsmæssig personbefordring, er kørslen omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Om begreberne "ikke-erhvervsmæssig personbefordring" henvises til buskørselsloven og Trafik- og Byggestyrelsens vejledning om tilladelsesfri buskørsel, maj 2011, der kan findes på Trafik- og Byggestyrelsens hjemmeside www.tbst.dk.

Af vejledningen om tilladelsesfri buskørsel fremgår, at ved "ikke-erhvervsmæssig personbefordring" forstås kørsel, der ikke er omfattet af betingelserne for at være erhvervsmæssig buskørsel. Som eksempel på ikke-erhvervsmæssig personbefordring nævnes:

- en virksomheds befordring af ansatte,
- en forenings befordring af foreningens aktive medlemmer og
- en kommunal eller privat institutions befordring af patienter, elever, ansatte (kun i forbindelse med arbejdsopgaver for institutionen) eller lignende, herunder personer der skal yde fysisk bistand eller opsyn.

Kørslen skal udføres vederlagsfrit, idet der dog kan godtgøres udgifter forbundet med kørslen som f.eks. udgifter til benzin og olie.

Ikke-erhvervsmæssig personbefordring omfatter endvidere "rent privat kørsel", hvorved f.eks. forstås kørsel, der udføres af bussens registrerede ejer eller bruger med dennes nærmeste familie og/eller nære venner⁶.

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at kravet om, at køretøjet "udelukkende" anvendes til "ikke-erhvervsmæssig personbefordring" skal forstås således, at det er den samlede konkrete transport, der udføres, som udelukkende skal være "ikke-erhvervsmæssig personbefordring".

Det betyder, at for at en konkret transport skal være undtaget fra køre- og hvile-tidsbestemmelserne, må der ikke samtidig udføres erhvervsmæssig personbefordring.

3.10. § 2, litra j:

Ordlyd:

⁶ Der henvises i den forbindelse til Højesterets dom i U 2008. 1404 H.

j) Specialkøretøjer, der benyttes til transport af cirkus- og tivoliudstyr.

Fortolkning:

Der skal være tale om et køretøj, der er specielt indrettet, og som anvendes til transport af cirkus- og tivoliudstyr.

Det er ikke anført, hvordan køretøjet skal være specialindrettet. Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at der skal være tale om andet end almindelige lastbiler, der ikke har noget specielt udstyr. Der kan f.eks. være tale om et køretøj med en speciel løfteanordning til brug for transport og rejsning af et cirkustelt. Selve køretøjet kan også være indrettet til en integreret forlystelse, f.eks. kan der medføres en integreret karrusel, eller køretøjet kan være indrettet til beboelse og medføre udstyr til brug for arbejdet i cirkus eller tivoli, f.eks. artistudstyr. Der kan også være tale om en sættevogn specielt indrettet til f.eks. radiobiler og karruseller.

Hvis specialkøretøjet anvendes til transport af andet end cirkus- og tivoliudstyr, vil transporten være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Anvendes der ikke et specialindrettet køretøj til transport af cirkus- og tivoliudstyret, hvilket kan være tilfældet ved f.eks. transport af telte og dyr, er transport heraf omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

3.11. § 2, litra k:

Ordlyd:

k) Specialindrettede mobile projektkøretøjer, hvis hovedformål er anvendelse som undervisningslokale, når de holder stille.

Fortolkning:

Det er et krav, at der skal være tale om et projektkøretøj, der er mobilt, og som er specielt indrettet. Hovedformålet med køretøjet skal være anvendelse som undervisningslokale, når det holder stille.

For at være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne skal køretøjet i sin opbygning og indretning være specielt indrettet til det projekt, der er formålet med indretningen. Hovedformålet skal være anvendelse som undervisningslokale, når køretøjet holder stille. I den engelske forordningstekst er anført "purpose of which is use as an educational facility" (hvis formål er brug som uddannelsesmulighed). Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at "undervisning" derfor også kan forstås som "uddannelse".

Som et eksempel på et køretøj, der er omfattet af § 2, litra k, kan nævnes en specialindrettet sættevogn med en integreret lastbilsimulator, der anvendes til undervisningsbrug. Det er endvidere Færdselsstyrelsens opfattelse, at f.eks. en biblioteksbus, der er specielt indrettet med udstyr og materialer til undervisnings-

/uddannelsesformål vil være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

3.12 § 2, litra l:

Ordlyd:

l) Køretøjer, der anvendes til indsamling af mælk fra gårde og transport tilbage til gårde af mælkeholdere eller mælkeprodukter til foderbrug.

Fortolkning:

Bestemmelsen finder anvendelse på køretøjer, der indsamler mælk fra gårde. Der er hermed tænkt på indsamling af mælk, der foregår ved kørsel fra gård til gård.

Bestemmelsen finder endvidere anvendelse på transport af mælkeholdere tilbage til gårde. Der er antagelig tænkt på transport af returemballage fra indsamlingen af mælk.

Bestemmelsen finder endelig anvendelse på transport af mælkeprodukter, der anvendes til foderbrug. Der vil typisk være tale om transport af mælkeprodukter, der er produceret af restprodukter efter surmælks- eller osteproduktion, og som anvendes til dyrefoder.

3.13 § 2, litra m:

Ordlyd:

m) Specialkøretøjer, der transporterer penge og/eller værdigenstande.

Fortolkning:

Det er et krav, at køretøjet er specielt indrettet til transport af penge og/eller værdigenstande. Der skal være tale om køretøjer, der er særligt indrettet med sikkerhedsforanstaltninger, således at de genstande, der transporteres, er sikret mod vilkårlige angreb.

Penge kan være mønter og pengesedler. Værdigenstande er et bredt begreb, men det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at der skal være tale om genstande, der har en vis større værdi som f.eks. ædelstene, guld og sølv.

Undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne er specialindrettede køretøjer, der anvendes af f.eks. banker til transport af penge mellem afdelinger.

3.14 § 2, litra n:

Ordlyd:

n) Køretøjer, der anvendes til transport af slagteaffald eller dyrekroppe, som ikke er bestemt til konsum.

Fortolkning:

Det er et krav, at der transporteres slagteaffald eller dyrekroppe, som ikke er bestemt til konsum.

I den engelske forordningstekst er anført "animal waste or carcasses which are not intended for human consumption" (dyreaffald og dyrekadavere, som ikke er bestemt til menneskelig fortæring).

Dyreaffald (dansk tekst "slagteaffald") kan være affald fra alle typer døde dyr, herunder fisk. Det kan være alle former for affaldsprodukter, der kommer fra døde dyr, f.eks. indvolde og huder. Som eksempel på transport af dyreaffald kan nævnes uforarbejdede huder fra slagteri til garveri.

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at dyreaffaldet ikke må være forarbejdet til f.eks. dyrefoder eller andre produkter, da der i så fald ikke længere er tale om affald, men egentlige produkter.

Dyrekadavere (dansk tekst "dyrekroppe") er døde dyr, f.eks. aflivede eller selvdøde dyr, der ikke skal anvendes til konsum.

Det er afgørende, at affaldet eller kadaverne ikke er bestemt til konsum, dvs. menneskelig fortæring.

Hvis f.eks. fiskeaffald eller selvdøde dyr (kadavere), som ikke er bestemt til konsum, transporteres til videreforarbejdning på fabrik, vil transporten være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Tilsvarende gælder transport af uforarbejdet dyreaffald, der f.eks. skal anvendes som minkfoder. Er der tale om transport af forarbejdet dyreaffald eller kadavere, der skal anvendes som f.eks. dyrefoder, vil transporten være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne, da der ikke længere er tale om dyreaffald eller dyrekadavere, men om forarbejdede produkter.

3.15 § 2, litra o:

Ordlyd:

o) Køretøjer, der udelukkende anvendes på veje inden for trafikknudepunkter som f.eks. havne, intermodale havne og jernbaneterminaler.

Fortolkning:

Af bestemmelsen fremgår, at et køretøj, der udelukkende anvendes på veje inden for et trafikknudepunkt, kan være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at kravet om, at køretøjet "udelukkende" anvendes på veje inden for trafikknudepunkter, skal forstås således, at det er den samlede konkrete transport, der udføres, som udelukkende skal foregå inden for trafikknudepunktets område, for at transporten vil være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne. Det betyder, at den konkrete samlede godstransport skal være påbegyndt og afsluttet inden for trafikknudepunktets område. Hvis der

f.eks. lastes gods i en havn, og godset afsættes inden for havnens område, kan kørslen være undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.

Hvis der derimod er tale om transport af gods, der lastes uden for området og losses inden for området, eller gods, der lastes på området med henblik på transport ud af området, er hele transporten omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.

Udtrykket veje må efter Færdselsstyrelsens opfattelse forstås som arealer, der benyttes til almindelig færdsel af en eller flere færdselsarter, og hvor færdselsloven finder anvendelse.

Undtagelsesbestemmelsen omfatter kun anvendelse af køretøjer på veje inden for trafikknudepunktet. Vurderingen af, hvilket område der dækker veje inden for trafikknudepunktet, må efter Færdselsstyrelsens opfattelse ske ud fra en matrikulær afgrænsning, der ofte vil være synlig i form af f.eks. skiltning eller indhegning.

Som eksempel på et trafikknudepunkt er anført havne, intermodale havne og jernbaneterminaler.

Særligt om intermodale havne kan det oplyses, at der efter Færdselsstyrelsens oplysninger er tale om et havneområde, der er særligt indrettet til omladning af gods fra skibe til andre transportmidler og omvendt. Begrebet "intermodal" dækker anvendelse af flere transportmåder, hvor den samme fragt (typisk anbragt i en container) i forbindelse med transporten fra A til B transporteres med flere transportmidler, som skib, jernbane og lastbil.

Efter Færdselsstyrelsens opfattelse bør et vejtransportcenter, der er oprettet bl.a. med henblik på omladning af gods, kunne anses for at være et trafikknudepunkt på tilsvarende måde som en havn, da der begge steder er tale om håndtering af gods, der kommer fra mange forskellige steder og kunder, og som skal omlæses for at blive videretransporteret.

3.16. § 2, litra p:

Ordlyd:

p) Køretøjer, der anvendes til transport af levende dyr fra gårde til lokale markeder og omvendt eller fra markeder til lokale slagterier inden for en radius på op til 100 km.

Fortolkning:

Undtagelsesbestemmelsen gælder for transport af levende dyr fra gårde til lokale markeder og fra lokale markeder til gårde. Endvidere gælder den transport af levende dyr fra markeder til lokale slagterier.

Transporten skal foregå inden for en radius af 100 km.

Der skal være tale om transport af levende dyr fra og til gårde. Ved gårde forstås landbrugsejendomme.

Et lokalt marked er efter Færdselsstyrelsens opfattelse et offentligt tilgængeligt sted i lokalområdet, der er indrettet og godkendt til køb og salg af levende dyr. Som eksempel kan nævnes Hjallerup marked.

Undtagelsesbestemmelsen gælder også for transport af levende dyr, der er købt på markedet, og som skal transporteres til det lokale slagteri.

Det er et krav, at transporten foregår inden for en radius af 100 km. Det er ikke præciseret, hvorfra denne radius skal måles. Det er Færdselsstyrelsens opfattelse, at den skal måles fra det sted, hvor transporten udgår og til bestemmelsesstedet.

I visse tilfælde vil transport af levende dyr, der udføres af en landbrugsvirksomhed, kunne falde ind under undtagelsesbestemmelsen i § 2, litra b, i køre- og hviletidsbekendtgørelsen, hvortil der henvises.

Transport af levende dyr fra gårde til slagteri, der udføres af en transportvirksomhed, vil være omfattet af køre- og hviletidsbestemmelserne.